

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Romana.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66596)

PROVINCIA ROMANA.

Ensa sunt hoc anno sociorum capita ad sexcenta. Romæ in Domo Professorum amplius octoginta, totidem ferè in Domo Probationis. in Collegio quinque & ducenti. in Collegio Penitentiariorum vnde viginti: vno atq; altero plus in Seminario, In Collegio Germanico quindecim. decem in Anglicano. in Græcanico sex, in Maronitano duo. Porro extra Urbem in Collegio Lauretano sex & triginta, vigintisex in Florentino. In Senensi viginti. totidem in Perusino. vno minus in Maceratesi. In Recinetensi quindecim. In Tiburtino duodecim. sex in Setino. vno plus in Monte Sancto. Adscripti in Societatem septem & viginti; transcripti in cælum, vt speramus, duodecim.

Domus Professa.

Preclarè omnino, vt par erat in principe ac parente Societatis Domo, nauata est Vrbi à nostris opera, cum omnibus Societatis muneribus, tum verò concionando, sacramen-

A 2 ta ad-

ta administrando, moribundos, ac vincētos omni ope iuando. Verū et si vel concursus hominum, vel fructus animorum vrbe omnium gētium hospite, ac religionis magistra dignus fuit; tamen nihil admodum accidit, quod memoria dignum videatur: non quōd par alijs annis, sociorum virtus, industriaque non fuerit; sed quia eximia eis materia defuit, vbi virtutem declararent suam. Itaque de hijs, ne communia, ac vulgaria colligam, nihil dicā. Quo equiore animo aliæ Domus, atque Collegia, quorum eadem causa fuerit, ferre debebunt, si quando res vulgares attulerint, eas à nobis silentio præteriri: cum videant de præcipua Societatis Domo, quæ familiam ducit, quia nihil sit, quod magnopere commemoretur, in hoc genere sileri. Cæterum in subleuandis egentium miserijs, similiter vt anno superiore, nostrorū exitiuit industria. Et rem per se illustrem perseverantia illustriorem effecit. Nam cū summa ex annonæ inopia fames, quæ proximo anno plurimos uei afflixerat, vel debilitauerat, pertinaci malo pauperes premeret, à nostris Præpositi generalis iussu ab integro egentium cura suscepta est. Itaque parato, instructoq; piorum hominum liberalitate hospitio satis amplo, dimissi per urbem Socij, qui eiusmodi homines conquirerent. Reperti complures in stramine iacentes nudi, squallidi; macie torridi, frigore, fameque confecti, simulacra spirantium

cium

R O M A N A :

tium mortuorum; Hi statim quàm humanissimè deducebantur, aut si per imbecillitatem ingredi non possent, deferebantur hospitium. Ibi squalore absterfo, recentibus subuculis, uestimentisque opportunis induti cibarijs reficiebantur. Atque interdum vsu uenit, vt Præpositus Generalis aliquot ex his fortè in vijs repertos, iam semiuiuos ad hospitium ipse deduceret. Patres item alij alios offenderunt iam fame, ac frigore extinctos, quos quia serum venerat auxilium, supremis officijs prosecuti, ritè sepeliendos curarunt. Alebantur in hospitiis egentes numero trecenti, corrogata ex pijs hominibus pecunia. In quo genere Cardinalis Motalti liberalitas insignis fuit, qui trecentos aureos nummos in eam rē erogauit. Hisce autem mensæ accumbentibus nostri certatim ministrabant, præsertim verò ex quo Præpositus ipse Generalis id muneris occupauit. Super mensam pius aliquis liber sena per recitabatur: & munditię, silentij, modestięque ratio habebatur tanta, vt complures viri nobiles, ac sacrorum Antistites spectatim venirent, & admirabundi in tanta talium hominum multitudine tam insolitam inter vinum, & epulas modestiam prædicarent. Nec solum recto, cibarijs, uestitu corpora, sed etiam animi opportunis subsidijs iuuabantur. Quotidie Christianæ disciplinę capita edocebantur. Identidem per urbem sub vexillo, quadrato

6 PROVINCIA

agmine ducebantur, litanias, aliaque pia car-
 mina vicissim canentes. Statis diebus rei di-
 vine intererant, & sacramētis animos expia-
 bant. Suum quoque domi sepositum tempus
 erat varijs vel addiscendis, vel exercendis ar-
 tibus. Quę res vsui fuit. Nam cum noua de-
 inde messis frugum inopie, laborique nostro-
 rum finem attulisset; plurimi eorum apud opi-
 fices collocati, artificio, quod ante didicerant
 sibi vitam propagarunt. Idem porro annus
 generali Societatis conuentu insignis fuit, qui
 conuertus incredibili Patrum concordia, feli-
 cique euentu peractus est maxima omnium
 gratulatione atque lætitiā. In eo multa Socie-
 tati salutaria constituta, de quibus, quia sunt
 in manibus, nihil attinet dicere. Per idem tem-
 pus Clemens viij. Pont. Max. eadem nostram
 adiit, sacroque inibi factō, in aula ad Patres,
 qui ex omnibus Prouincijs Romam conuene-
 rant, breuem sermonem habuit indicem pa-
 terne curę erga nos suę. Nec obscura fuit
 Dei prouidentia in tanta hospitiū multitudi-
 ne alenda, subleuandaque Domus inopia. Phi-
 lippus Rex aureorum millia duo nobis attri-
 buit. Pontifex Max. aureos septingentos: Col-
 legium Cardinalium ducentos. trecentos po-
 pulus Romanus, totidem alius priuatus, qui
 vt gratior esset Deo, ignotus hominibus esse
 voluit. Alij porrò alia ad victum, cultumque
 suppeditarunt, vt aucta potius tot patrum
 hospi-

hospitio res familiaris sit, quàm vlla ex parte imminuta. Institutus eodem ferme tempore Antistitum, ac uirorum nobilium cætus, B. Virginis in cælum assumptæ titulo inclitus. In eo sunt multi Cardinales, complures Antistites, plurimi nobiles, atque illustres viri. Horum plerique singulis hebdomadis conueniunt: singulis minimum mensibus omnes pariter sacræ mensæ accumbunt, Cardinale sæpe aliquo, aut alio Antistite Sacrosanctum Christi corpus ministrante, quamquam plurimi eorum octauo quoque die priuatim idem faciunt, magno vel ipsorum bono, vel ciuitatis exëplo. Præcipuum Sodalitatis huius institutum est pacificatio disidentium. quod Deo cordi fuisse breui docuit euentus. Multæ, ac graues contumelijs, vulneribusue acceptis, etiam inter viros nobiles, atque illustres inimicitia per Sodalitatem mitigata, & ad concordiam, amicitiamque conuersa. Incredibile dictu est, quàm facile disidentes Sodalibus per B. Virginem obsecrantibus manus dent, iniurias condonent, redeant cum inimicis in gratiam, vt facile appareat, totum id secundum Deum B. Mariæ opus esse. Itaque in pacificationum tabulis Sodalitatis instituto perscribitur, pacem Deiparæ Virginis causa datam. Atque vt latius pateat instituti huius utilitas, Curiones, & Parochi Urbis omnes premoniti, vt simulatque in eorum Curijs simultas inter aliquos

§ PROVINCIA.

extiterit, rem ad sodales deferant. Qui certiores facti per viros graues, ac nobiles, ac si res postulet, per vnum aliquem ex Cardinalibus dissensiones, & controuersias tollunt, inimicos ad concordiam adducunt. Ac multis, qui ob aliquod delictum comprehensi grauem aliquam pœnam expectabant, pax per sodales ab aduersarijs impetrata saluti fuit, pœnis eadem opera aut condonatis, aut imminutis. Sodalium porrò animi identidem ad pietatis officia non solum Patrum nostrorum, ipsiusque Præpositi Generalis, sed etiam Antistitum, & Cardinalium pijs sermonibus incitantur. Itaque aliàs sacra Urbis loca piè admodum pariter inuisunt, aliàs se in Oratorio verberibus cœdunt, aliàs alia Christianæ humilitatis officia exequuntur. Quater in anno quadraginta horarum supplicationes habent, magno semper ornatu, atque frequentia; ter quidem in Oratorio, semel autem in templo ipsis Bacchanalibus, idque apparatu, concursuque longè maximo. Ex hoc numero sodalium nonnulli Episcopi, Archiepiscopi uè facti, alij honorificis legationibus, muneribus, administrationibus præpositi; cōplures nostri B.P. Ignatij meditationibus exculti, commutata uite ratione, admirationi Urbis fuerunt. Nō pauci ad religiosorum hominum familias, duo in Societatem adsciti, non vulgarium dederunt documenta virtutū. Hæc sodalitas nobilium alteri famulorum sodali-

utilitati occasionem & initium dedit. Dum Domini in Oratorio versantur, famuli Dominorum egressum præstolantes in alia sede, Christianis præceptis ad salutarem Sacramentorum usum, ad odium, fugamque vitiorum, ad orationis, ac virtutis studium informantur. ita uno tempore, & Domini commodiores famulis, & famuli fideliores dominis, melioresque redduntur.

Collegium Romanum.

Elaboratum est maximè, ut disciplina domestica publicè & priuatim talis esset, qualem esse oportebat eius collegij, quod seminarium est magna ex parte Societatis: quodque ceteris Collegijs exemplum, ac specimen virtutum omnium esse debet: Quo in genere quia nihil noui, aut eximij usu uenit, ut breuitatis institutum teneamus, nihil omnino dicemus. Gymnasium discipulorum vel nobilitate, vel copia longè auctius cum esset, Humanitatis, & primam Grammaticæ scholam geminari, tertiam, atque infimam Grammaticæ classem adiungi placuit. Itaque tribus exedris excitatis, totidem magistri additi, magno studiorum commodo, maiore tum utilitate auditorum, tum approbatione ciuitatis. In tribus B. Mariæ Sodalitatibus verè virtutis, pietatisque studia vigent. argumento est, quòd

quòd vna earum quinque optimæ spei adole-
 scentes Societati peperit : vt tacem alios, qui
 & ex hac ipsa, & ex reliquis sodalitatibus
 sese ad alias religiosorum hominum familias
 aggregarunt. Quatuor hoc anno ita ex hac
 vita discesserunt, vt magnum nobis sui relin-
 querent desiderium, ac virtutis exemplum.
 Ex hoc numero fuit P. Petrus Parra Hispa-
 lensis, Professus, iam ætate pariter, ac virtu-
 te maturus. Quadraginta ipsos annos in So-
 cietate transfegerat : maximamque partem in
 Collegio Romano Philosophiam, Theologiam,
 Sacras literas, Christiani hominis officia do-
 cuerat, magna auditorum uoluntate, atque
 fructu. Studijs item magna cum laude præ-
 fuerat, tum Romæ, tum Mediolani. Vir exi-
 mia integritate, summa comitate, ac suauita-
 te morum, excellentiq; studio instituti, ac re-
 gularum: In quibus omnes virtutes, omnes
 perfectæ vitæ consequendæ vias reperire se-
 dictitabat: neque enim eas obseruantem vlla
 in re errare posse, cum his actiones nostræ vel
 minimæ ad instituti, absolutæque virtutis nor-
 mam dirigantur. Idem confectus ætate, & si
 quod supererat temporis diuinæ orationi, ac
 meditationi dederat, vt sese compararet ad
 mortem: tamen aliorum quoque saluti, & vti-
 litati diligentissimè seruebat. Consulentibus
 subinde de Christianis officijs respondebat, au-
 diebat confessiones cum nostrorum, tum alio-
 rum;

rum; ac sepe non vocatus in templo confidebat eos expectans, qui confitendi causa eum adire consuerant. Dei fruendi cupiditatem, iu-
uandis hominibus inflammari dicens. Hunc secutus est Michael Herrera Tarraconensis
coadiutor temporalis formatus, iam octogenario maior. Is iam grandis natu Societati se
adiunxerat tædio rerum humanarum. Nam ut erat genere, consilio, authoritate excellens,
carus fuerat Carolo Quinto Augusto. Cuius missu primum in Anglia apud Reginam, de-
inde Constantinopoli apud Solimanum Turcarum Imperatorem legationem obierat. Sed
bello inter Carolum, & Turcam exorto, diu in vinculis habitus, ut primum eua sit, morta-
lem cum aeterno Domino commutare decreuit. Erat iam propè sexagenarius, sed corpo-
ris, ac virium robore præditus. Is adscitus in Societatem, & si consilio, ac rerum huma-
narum vsu longè præstabat, tamen quo magis excellebat, hoc se gerebat submissius; & ad
seruilia officia libentius descendebat. Illud autem maximè memorabile, quòd cum P. Frã-
ciscus Borgia Prepositus Generalis ei sacerdotium deferret, atque ut acciperet vehemen-
ter instaret, Herrera constantissimè recusauit, se tanto munere indignum prædicans, sibi que
longè optabilius esse humilem, abiectamq; vi-
tam degere. quod quatuor & viginti annos, quibus in Societate vixit, perpetuo fecit, vir
exter-

exter-

externis æquè, ac nostris propter amabiles mo-
res, egregiamque in omnes caritatem vnicè
carus, & scilicet insigni Christianæ humilita-
tis extmplo memorandus. Tertio loco dece-
sit Leonardus Leonardeus Samnis Coadiutor
item tēporalis, iam sexagenarius, homo alio-
qui industrius, sed quieto ingenio & officioso.
Is in ipsis multorum Collegiorum initijs di-
grauem inopiam, ærumnasque perpessus, de-
num multos annos Romano Collegio suā ope-
ram nauauit in Tusculano. Et quanquam in
omni vita exemplum fuerat innocentie, atque
industriæ: tamen moriens magnum capere se
dolorem dixit, quòd minus diligenter Deo ser-
uisset, & Societati. Postremus obiit Ascanius
Sansseuerinus Neapoli summo loco natus. Qui
Philosophiæ studium ingressus, cum paulum
abesset a meta, vitæ cursum Deo vocante con-
fecit adolescens non magis genere, quàm inge-
nio, & Christiana humilitate, mansuetudine,
patientia insignis.

Domus Probationis, & Colle- gium Pænitentiariorum.

Quoniam accuratius habitus est delectus
Tyronum minor solito horum numerus
fuit: sed paucitatis maior ad virtutem insoles
numerum facile compensauit. Vnius ex No-
uitijs

uitijs eximia nobilitas fecit, vt spectatior es-
 set eius virtus, atque constantia. Marchio
 is erat adolescens domi suæ in primis nobilis,
 & vidua parenti vnicè carus. Qui cum pau-
 cis antè annis Societatis studio Romam venif-
 set, & propter concitatas à matre turbas, re-
 pulsam tulisset; mæstus reuertit in patriam.
 Haud ita multo post mortua matre, quæ una
 eius ceptis obstabat, ad Urbem recurrit eo
 consilio, vt nunquam inde, nisi P. N. Gene-
 rali exorato, discederet. Nec sua eum spes fe-
 fellit, & difficultates omnes constantia supe-
 ravit. Sæpius exclusus nunquam conatu de-
 stitit, sed omnia vndique auxilia quæsiuit, ita
 assiduis precibus, idoneis deprecatoribus, pri-
 uatis etiam uotis nuncupatis, denique quod
 tantopere appetierat, est adeptus. Ergo voti
 aliquando compos Dei beneficio factus, tam
 incenso perfectæ virtutis studio flagrare ce-
 pit, vt facile appareret, cælestes, & æternas
 opes spectare eum, qui humanas, caducasque
 pro Christo contempserit. Viguerunt hoc an-
 no, vt cum maximè studia Christianæ humili-
 tatis, absolutæque virtutis. Quæ quidem me-
 morabilis cuiusdam Nouitij mors non medio-
 criter accendit. Antonius Viuiana Anagni-
 ni Episcopi fratris filius fuit sacerdos grauis,
 ac pius. Is anno fermè in Societate transacto,
 in morbum incidit, ex quo paucis diebus est
 mortuus. Proinde cum se pestilenti febre vr-
 geri

geri

geri sentiret, præfagiens animo id quod evenit, breui se illo morbo euasurum esse prædixit, mortem scilicet sibi adesse significans. Triduum cum morbo luctatus, non modo tolerantia, atque obedientia, sed etiam voluntatis suæ cum diuina coniunctionis documenta dedit illustria. Nam cum ei a Rectore denuntiatum esset, ut se ad imminentem iam mortem compararet, perinde quasi inuitaretur ad nuptias, maximam ex eo nuntio lætitiæ capuit. Aderat iam quartus dies, cum a cõmuni hominum generis hoste acriter oppugnatus miras edidit pugnas. Nam cum Diabolus explicatis, & in conspectu propositis superioris vite flagitijs territare hominem, & summa vi in salutis desperationem impellere conaretur, ille contra cepit diuinam misericordiam respicere, Christi opem implorare, eiusque ope subnixus hostiles conatus eludere. Itaque cum ad multam noctem vehementius premeretur, subito exclamauit, Fidelis Deus, & non mentitur. Interroganti sacerdoti, qui ad eius lectulum excubabat, quid nam ille clamor sibi vellet; non uides, inquit, Pater, Satanam id agere, id moliri, id pugnare, ut ego veterum peccatorum conscientia perturbatus, diuinæ bonitati, clementiæque diffidam? An non uerissima est illa Christi Domini vox. Quicumque fecerit voluntatem Patris mei, qui in cælis est, hic meus frater, & soror, & mater est? An-

nuente

puente illo, adiecit. *Vade igitur retro Satana,*
Vbi primum mihi celestis lux oblata est, to-
tum me ad Dei nutum, voluntatemque con-
ueri. Vel hoc, quod me Iesu Dei filio in eius So-
cietate deuoni, omnia antea acta vitæ flagitia
compensat, ac delet. Rursus excitante illum,
Sacerdote ad spem diuinæ clementiæ, cum sibi
animos offerri, ac superbiæ venenum ab infer-
na bellua inspirari animaduerteret, postulauit
vt Psalmi Penitentiales, quos vocant, sibi re-
citarentur. Vbi ad illum primi psalmi uersi-
culum ventum est, Miserere mei Domine,
quoniam infirmus sum. Superioris uitæ pro-
bra, ac dedecora magno doloris sensu enuncia-
recapit. Monere Pater, vt illa in memoriam
redacta secum ipse defleret. contra ille insta-
re, vt coram omnibus domesticis prædicare si-
biliceret delicta iuuentutis suæ, quo magis
erubesceret, ac doleret. Inde Patre institutum
Psalmum recitare pergente, vt ad illa verba
peruentum est. Delictum meum cognitum tibi
feci; ritè confessus ab omnibus delictorum vin-
culis absolui voluit. Redintegranti subinde
Diabolo desperationis pugnam fortiter resti-
tit. de pugna fessus, diuinæque clementiæ fidu-
cialiter paulisper somno conquieuit. Inter-
misso vnus fermè horæ spatium expergiscitur,
conuersus ad Patrem admirabundus ex-
clamat. Qui tandem sunt Patres isti, qui tibi
assistunt? Miranti illi quos Patres diceret,
(cum

(cum

(cum præter ipsum adesset nemo) & quantum illi facie essent, sciscitanti respondit, alterum mira oris dignitate, ex porrecta fronte, naso aquilino, albicante capillo, caluitioque venerabilem esse; alterum candidum, viucibus oculis, barbaque nigra conspicuum. Addebat, eorum præsentiam magno sibi esse solatio: sequi cum illis in cælum abire omnino uelle. Exinde quinam illi essent diuinitus edoctus, litanias recitari sibi desiderauit. Cum uero implorandis ex ordine cœlitibus, ad illum locum uentum esset, Omnes sancti sacerdotes & leuitæ intercedite pro nobis, æger uersus ad sacerdotem, Quin tu, inquit, sanctorum Patrum nostrorum Ignatii & Xauerii mihi spem imploras? Negate illo eorum nomina cum aliorum sanctorum nominibus esse conscripta, nibilo secius eos sibi deprecatores uoluit adhiberi. Ergo cum sacerdos illi morem gerens præiret, B. Pater Ignati, & B. Franciscæ Xaueri, continuo æger Patres illos, quos adesse dixerat, intuens respondit suppliciter, orate pro me. Ex quo intellectum est, Patres illos Ignatium, & Xauerium fuisse qui Tyroni suo morienti præsentia sua solatium, & auxilium attulerint, quo cæteri, ac præcipue ueterani illorum uestigia secuti confidant, in tali re, ac tempore, eorundem præsentem opem sibi non defuturam. Porro ille sumpta in manus Christi Crucifixi effigie, defixis in eum oculis, adeo dulces, &

ad rem

ad rem presentem accommodatos cum illo caput miscere sermones, ut assidenti Patri lacrymas non semel excusserit. Ad extremum cum hora iam instaret undecima, immortalibus Deo gratias actis, quod sibi contigisset, ut in Societate moreretur: quodque se quamuis undecima ferme hora in ipsius vineam venisset, parem Deus faceret is, qui portassent pōdus diei & astus; equissimo animo, latisimoque vultu obdormiuit in domino. ut ipsa oris species beatitudinem animi declararet, & felix Tyronis exitus reliquos magnopere ad perseuerantiam in negotio stimularet. Iam seu loci religio, seu nouitiorum pietas complures etiam Antistites, ac viros primarios ad studiū pietatis accendit. Itaque cum alij multi viri egregij, tum complures ecclesiastica dignitate prestantes cum eō sese colligendi sui causa recepissent, salubribus cōmentationibus ex prescripto B. P. Nostri Ignatij operam maximo animorū suorum fructu dederunt. In his Cardinalis Platus antequam primam Deo hostiam nouus sacerdos immolaret, ad viginti dies pijs meditationibus mentem exercuit, tanto quidem vel sensu pietatis, vel moderationis exemplo, ut nihil supra. Vel hoc indicio esse potest, quod cum per id tempus Parmensis Ducis exequijs, veteri Cardinalium instituto, interesse deberet, nunquam, ne alio quidem Cardinali hortante, adduci potuit, ut id muneris obiret prius,

B quam

PROVINCIA

quā eius Patris, à quo excolebatur, accessit
authoritas. Omnino omnibus in rebus ad eū se
demissē tantus vir, atque obediēter gerebat,
ut vel ipsis nouitijs esset exemplo: Nec verò
priuatis parietibus Tyronum se industria te-
nuit, sed præter vsitata Nosocomiorum, ac pe-
grinatorum munera, in quibus sese egregiè
& ad agendum, & ad patiendum paratos præ-
buerunt, ingenti animi ardore identidem in
compitis, ac plateis Cathechismū rudibus ho-
minibus tradiderunt. Quo in genere qui ter-
tium Tyrocinijs annum explebant, præclaram
operam posuere, magna cum admiratione, at-
que approbatione ciuitatis. Missi etiā hinc
Sacerdotes duo in Sabinos ad diuulgandum,
communicandumque cum illis populis Iubi-
leum, fructus satis vberes retulerunt. Cete-
rum cum Nouitijs angustè habitarent, magna
accessio facta est ædibus. Nouum quippe, ac
per amplum ædificium proximo anno inchoa-
tum, hoc ipso perfectum, atque absolutum est.
Continet cubicula septendecim satis ampla,
quæ ternos, quaternosue facile capiant. Ac-
cessit cœnatio sanè luculenta, amplius centū
accumbentium capax. Adiecta culina, &
cella penaria, atque in summis ædibus sola-
rium siccandis vestibus accommodatum. Nō
desuere qui ædificationem impedire conaren-
tur, quominus ad destinatā altitudinem per-
euceretur: propterea quòd Capuccinarum
Vir.

Virginum cenobio, quod nostris sedibus propinquum est tantam molem imminere posse dicerent, ut Virgines illas nostri despicerent. Delata res est ad Clementem viij. Pont. Max. qui cum cōtrouersie nullus finis inueniretur, in rem presentem ipse venit: ac demum ubi adificationem nostram nihil incommodi Virginum cenobio afferre perspexit, fecit nostris ex edificandi potestatem: idque publicis litteris consignari iussit. Inde cum nouo edificio Nouitiorum valetudini esset cōsultum, egorum habitationi consuli placuit. Vetus aula ad vsum valetudinarij cubiculis quindecim distincta est: & sua cenatio, culinaque nouo valetudinario attributa. Sociorum qui in Collegio Penitentiariorum versantur, quantus, quamque Christianæ rei salutaris fuerit labor, hinc facile intelligi potest, quod ex omnibus Orbis terræ partibus magna hominum multitudo ob vnā pietatis causam illuc confluit ac multo cum fructu discedit.

Seminarium Romanum, Collegium Anglicanum & Germanicum.

Multos iam annos Seminarium Romanum habitabat angustius, quæ res ex alumnis, conuictoribusque magno erat vale-

tudinis detrimento. Huic incommodo per occasionem obuiam itum est. Nam cum Pont. & Max. Collegium Illyricum iustis de causis, Laureto Romam euocare, & cum Seminario copulare placuisset; nouis alumnis excipiendis noua tecta comparata oportuit. Quamobrem magna Pontificis voluntate, ex veteris domicilij angustijs in ampliores, ac salubriores aedes commigratum est. Sed cum magno conducta esset noua domus, magnusque esset numerus eorum, qui suos liberos in nostram disciplinam, conuictumque tradere concupissent; cum habitatione creuit etiam numerus conuictorum. Sed ne Societatis onus pariter cresceret, (cum satis constaret non sine studiorum, valetudinis, pietatisque damno nostros alumnorum contubernijs praeesse) placuit experiri, num per externos homines, graues scilicet ac pios, nostri aliqua ex parte hoc onere leuari possent. Itaque Praefecti clericorum, Seminarij, & Illyricorum externi hoc anno introduci sunt caepti, & adhuc quidem res bel-
le procedit.

Anglicanum quoque Collegium missa a Rhemensi Collegio noua manus alumnorum auxit ad numerum capitum sexaginta. Cum alumnorum accessione facta est etiam pietatis accessio. Per anniuersarias vacationes maxima eorum pars pijs commentationibus mentes excoluit maximo fructu. Horum vnus die
mul-

multumque expetierat Societatem. Proinde mortifero occupatus morbo haud agrè imperavit, vt in nostrorum numerum recipere-
 tur. Votisque Societatis ritè nuncupatis, ces-
 sit e vita, magna vel latitia sua, vel aliorum
 exemplo. Moriens trecentos Collegio num-
 mos aureos reliquit. Melior etiam alterius
 alumni conditio fuit in Anglia. Iosepho Lan-
 sonio nomen erat. Is proximè superiore anno
 hinc in Angliam reuectus, cum egrederetur
 e naui, deprehensus primo aufugit. deinde
 paucis post diebus ex fuga retractus in tuen-
 da religione egregiè constantem se prebuit.
 Ergo vltimo supplicio mulctatur, quod sua
 sponte atrox carnificis imperitia atrocius fe-
 cit. Carnifex lectus erat infimæ sortis homo e
 numero damnatorum; Qui carnificinæ rudis
 cum suspendisset Lansonium; resecto fune de-
 traxit e patibulo semiuiuum. Quem de more
 exenterare aggressus, cum res minus procede-
 ret, denique abiecto cultro, se se proripuit, mi-
 sero illo semiuiuo relicto. Itaque crudelitatis
 ministri chirurgum pecunia perpulerunt, vt
 negotium conficeret. Quo atrocior, ac diutur-
 nior cruciatus fuit, hoc magis martyris vir-
 tus enituit. Quamdiu illa carnificina durauit,
 oculis, manibusque sublatis in cœlum, Deo
 gratias agere, diuinasque laudes canere nun-
 quam destitit. ita ipsa quoque carnificis insci-
 tia in martyris decus & gloriam ces sit.

Dispar Collegij Germanici, & Anglicani
 conditio fuit. In Anglicano ob accessionem
 noue manus, auctus est numerus alumnorum;
 ac in Germanico ob superiorum annorum dif-
 ficultates, ac penuriam, imminutus. Incredi-
 bile dictu est, quanta sit opinio Principum,
 atque Episcoporum Germanie de huius Colle-
 gij disciplina: quantumque alumnis hac com-
 mendatio profit ad famam, opinionemque vir-
 tutis. Nimirum plerique eius alumni, qui Ro-
 me sacris excolti domum reuertuntur, ita in
 Catholica religione, Ecclesiasticaq; disciplina
 vel tuenda, vel augenda se gerunt, vt illis lo-
 cis auitae religionis columnina videantur. Ho-
 rum vnus natione Hungarus hoc ipso anno re-
 uersus in patriam, eximie virtutis commen-
 datione factus est à Rodulpho Cesare Archiab-
 bas S. Martini. Alter Pontificis Max. ius-
 su cum Legato Pontificio in Germaniam pro-
 fectus, magnopere illi probauit doctrinam, vir-
 tutem, atque industriam suam. Quantos au-
 tem alumni vel in litteris, vel in pietate, ac di-
 sciplina ecclesiastica progressus faciant, docu-
 menta habemus nec parua, nec obscura. Do-
 ctinam declararunt publica de Philosophia,
 ac Theologia in magno Cardinalium, Anti-
 situm, doctorumque hominum confesso dispu-
 tationes habitae, iugenti omnium approbatio-
 ne: Pietatem testatur creber, ac pius sacra-
 mentorum vsus; studiumque verae germaneq;
 vir-

Virtutis. Disciplina porro Ecclesiastica, cultusque diuinus maximè enituit in sacrorum cerimonia, ac supplicationibus publicis. Testimonio fuit, quòd complures sacrorum Antistites ad nos ventitabant, vt ipsi dicebant; ecclesiastica disciplina perdiscenda gratia. Itaque summa nobilitatis frequentia eorum templum celebratur. Quadragenarum horarum supplicatio bis hoc anno, insigni splendore, ac religione habita, maximoque populè concursu, & Cardinalium, Episcoporum, aliorumque virorum illustrium presentia, ac precibus cobonestata. Nocte autem Natali Christi Domini, tanti ad Matutinas multitudinis concursus ante constitutum tempus fuerunt, vt impetu facto valua effringerentur; tantus erat omnium ardor sacri concentus audiendi, locique opportuni ad eam rem occupandi. Porro Cardinalis Ab Altaemps cum B. Mariae effigiem antiquis simam, ac religiosissimam in nouum Sacellum ab se in aede S. Mariae trans Tiberim magnificè exornatum transferre moliretur, postulauit, vt Germani Collegij alumni destinata ab se supplicatione honestarent. Et alumni eximio caerimoniarum, symphonicarumque apparatu ita pro sua parte celeberrimam supplicationem ornarunt, vt summam apud omnes religionis, cultusque diuini commendationem habuerint: Cardinalis varò ipse amplissimis uerbis, & alumni, & Patribus

gratias egerit. Vnus item ex alumnis cum die omnium sanctorum sacro, in Vaticano Sacello ad Cardinales, & Pontificem Max. de more sermonem latinum habuisset, adeo Pontifici quoque ipsi probatus est; ut occasione legatorum Heluetiorum, alterum alumnum latine in eorum aduentum dicere ex eodem loco iusserit, quod quidem hoc maius, atque admirabilius fuit, quod non erat ignarus, id negotium iam dudum alteri non contemnendo oratori datum. Sub Feras Epiphaniae Philippus, & Ferdinandus Ducis Bauariae filij solemniter sacro excepti in Collegio caenarunt. Super mensam sex linguarum, Hebraice, Graecae, Latinae, Italicae, Vngaricae, Germanicae sermonibus ex superiore loco habitis non minus quam epulis oblectati. Epulas suavis, & ad rem apta symphonia excepit, quam libri Musici, recens confecti, Praeceptoris opus, ac donum cumularunt. Maximilianus deinde Bauariae Princeps magno nobilium comitatu vna cum iisdem fratribus Collegium Germanicum adiit ipso Dominico die Palmarum. Egregia igitur palma de more donatus sub sacrum in aulam processit: ibi in maximo & suorum, & alienorum, & nostrorum hominum, aliorumque conuentu, latina oratiuncula salutatus est, non sine honorifica gratiarum actione: cui statim ille in hanc sententiam respondit. Simul atque Romanam attigisset, nihil se antiquius habuisse quam

quam

quãdã ut diuturnam visendi Collegij Germanici cupiditatem expleret . cui officio quoniã satisfecisset, in posterum sibi curã futurum, ut tantã alumnorum, ac Patrum erga se benevolentia responderet. Ventitarunt deinde minores eius fratres in Collegium, & eousque progressa est optimorum Principum humanitas, ut Collegij Rectorem ægrotantem magnis cum amoris indicijs viserent .

Collegium Lauretanum.

Fvestus hic annus fuit improuiso interitu vnus e nostris, qui inusitato quodam mortis genere deces sit. Frater erat Gallus, qui cum ceteris sacris ordinibus ritẽ susceptis, prope diem sacerdotio esset initiãdus, subitò interijt. Et tempus, ac locus terrorem mortis auxit. Cœnauerat cum alijs sine vllò plane sensu vel vrgentis, uel aduentantis mali; sub canam mediũ inter duos fratres inambulabat in aula, hilariter, iucundeque colloquens de suo sacerdotio, quod iam adesse credebat, ignarus supremam sibi horam adesse. Ecce tibi improuisa oppressus apoplexia repenti corruit moribundus. Confestim ad opem pro se quisque ferendam Patres omnes, Fratresque accurrere; breuis videlicet temporis exanimationem ex angustijs pectoris ortam existimare. Ceterum remedijs, quã tale tempus postulare videba-

deba-

debatur, frustra adhibitis, sublatus inter ma-
 nus ad proximum cubiculum defertur, & in
 lectulo collocatur maximam sanguinis vim
 profundens e naribus. Accersitur extemplo
 medicus, sed tanta fuit morbi vis, ac violētia,
 vt nec medicamentum, nec medicum expecta-
 ret. Quippe intra quadrantem horæ, ex quo
 exanimatus ceciderat, prius etiam quā pro-
 pere sacro perungi oleo posset, efflauit animā,
 ingenti cunctis, qui aderant, incusso metu. Et
 quidem, (vt sub examen conscientie noctur-
 num res accidit) horrenda illa species modò
 viui, mox mortui fratris mentibus, oculisque
 obuersata adeo pectora omnium perculit, vix
 vt quisquam illa nocte, vllam somni, quietisq;
 partem caperet. plerique verò varios, repen-
 tinosque humana vite casus perhorrescētes
 ita secum statuerent; enimverò mortales ad-
 uersus mortis insidias nunquam imparatos es-
 se oportere. Fuerunt etiam qui cum relaxa-
 tionis, & colloquiorum hora id euenisse repu-
 tarent, ita in animum inducerent, ac prædica-
 rent: diuino vtique consilio tam horribile spe-
 ctaculum illo potissimum tempore præbitum,
 vt mortis omnibus horis impendentis memo-
 res, linguam, rem adeò lubricam, in officio con-
 tinerent, ita vnius casus multis documentis
 fuit. Sed vt a tristibus ad leta veniamus.
 Tanta est Laureti Societatis existimatio, vt
 omnes ferè Cardinales, Episcopi, ac Principes
 viri,

viri, qui salutatum B. Virginem Lauretanam
 veniunt (veniunt autem quamplurimi) ali-
 quere nostris confessorium (cum aliorum
 copia non desit) potissimum exoptent. pleri-
 que etiam eorum aedes nostras per familiariter
 visant. Magni Hetruria Ducis vxor cum
 egregio comitatu, regijsque donis Lauretum
 cum venisset, vnum ex antiquioribus Societa-
 tis Patribus, qui per id tempus, eò fortè diuer-
 terat, enixe rogauit, vt sermonem in templo
 de B. Mariæ Lauretanæ laudibus haberet.
 Morem gessit ille lectissima sceming tam pia
 postulanti: ac de prescripto argumento tanto
 animi sensu disseruit, vt ipso collacrymante,
 Dux ipsa, Episcopi que multi, qui aderant, la-
 crymas tenere non possent. Cardinalis porro
 Galli Lauretanæ Aedis, atque Urbis patro-
 ni tanta in Societatem nostram liberalitas ex-
 titit, vt Patribus Generalis Congregationis
 causa Romam petentibus Laureti per triduum,
 vt sit, diuersantibus, cibaria, vinum, aliasque
 res necessarias ex publico suppeditari iusserit.
 Iam quanta sit in egentium, agrorumque
 paupertate, ac miseria subleuanda caritas no-
 strorum, ex vno conijci de cæteris licet. Iace-
 bat puer grandiusculus in via publica, que
 fert Lauretum, fame ac morbo, vt videbatur
 oppressus. eius vicem miseratus vnus e nostris
 Patribus Lauretum fortè rediens, substitit: ac
 sublatum in humeros per mille ferè, ac quin-
 gentos

gentos

gentos passus ad Lauretanum Nosocomium detulit, sudoris ac meriti plenus. Nostris rebus expositis, vetus huius Collegij consuetudo postularer, ut quaedam recentia B. Marię Lauretanę miracula exponerentur. Sed quoniam ea Lauretanę historię nuper editę illigata sunt, hoc labore supersedebo.

Collegium Recinetense, & Maceratense.

Recineti fatalis illa vniuersę Italię caritas annonę, atque inopia nostrorum studia excitauit. Egentibus largius solito subuentum est, etiam si tempestas prædiorum Collegij prouentum imminuerat. Nec egentium corporibus modò cõsultum, sed etiam animis christiana doctrina, salutaribusque monitis subinde tradendis. Complures etiam puellę, quarum pudicitiam necessitas in summum discrimen adduxerat, in tuto locatę. Multę mulieres a meretricia vita abductę, ex quibus vna cum sacramenta deinde magno cum fructu suo, & aliorum exemplo frequentaret, multa incommoda, verbera, rei detrimēta, vitę denique discrimina subire maluit, quàm ad pristinam vitę turpitudinem redire. Nec minorem bene merendi materiam odia, quàm flagitia dederunt. Quatuor e nostris Sacerdotes ad

ses ad finitima Piceni oppida dimissi, cū alia multa præclare ex Societatis instituto gesserunt, tūm verò multos ad pacem, & concordiam reuocarunt. Erant in oppido quodā fratres germani duo, qui de re familiari disceptantes, inimicitias inter se gerebant. Iamque irritatis animis eò res adducta erat, vt armis litem dirimere, & per fraternam vterque cædem controuersa bona occupare conarentur; cum mira opportunitate Sacerdos noster interuenit. Itaque illo interprete, atque inter-nuncio, vtriusque animo mitigato, discordiarum causæ tolluntur, fraterna inter eos beneuolentia reconciliatur, magna lætitia, & gratulatione omnium, maximè verò propinquo-rum. In alio item oppido multorum ex inte-stinis odijs ad arma spectantium iræ sedata, & simul multæ domus cædium periculo libe-rata. Porrò alius e nostris Episcopum cū alio sacrorum Antistite reconciliauit. Erat is magnæ in primis inter ciues authoritatis, qui diuinis rebus maximo vel adiumento, vel de-trimento esse posset, prout aut consentiret cū Episcopo, aut dissideret; ita vna opera & in-commodum vitatum ciuitatis, & commodum ex reconciliata inter eos gratia questum. Nec verò Recinetensium erga nos liberalitas ob-scura fuit. Sexaginta nummi aurei templo adornando attributi, quibus aræ maximæ or-namentum egregiè inauratum est. Fuit etiam
qui

qui Collegio nummos aureos centum legaret,
opportunitum angustæ annonæ subsidium.

Maceratense autem Collegium egregia
supplicationis celebritas decoravit. Nostri
sacras Treuirensis Martyris reliquias nacti,
quàm maxima pompa eas in templo colloca-
re, ac proponere statuerunt. Dicitur est huius
rei dies S. Lucie sacer. Interim templum So-
cietatis magnificis peristromatis, & cuiusque
generis carminibus conuositum, ara maxima
ad magnificentiam exulta: feretrum Dama-
scena veste rubra, auroque pulcherrimè exor-
natum est. Hinc feretro imponitur caput mar-
tyris inaurata inclusum theca, torquibus au-
reis in signe; ad hæc vnionibus, gemmisque di-
stinctum clarissimis. Vbi constitutus dies ad-
fuit, hæc, quam dixi, theca ornata vt erat, an-
te lucem in præcipuum Urbis templum deser-
tur, ibique ante aram maximam collocatur.
Cuius rei fama simul increbuit, tanti vndique
ad spectaculum concursus facti sunt, quantos
nemo meminerat. Instituta deinde supplicatio,
in qua supplicatione religiosa omnes familie
agminibus, vexillisque distinctæ, itemque sa-
cerdotes templorum omnium ex ordine proces-
serunt. Postremi ibant Canonici quatuor, &
Sacerdotes e nostris octo, omnes sericis ami-
culis rubris induti, qui in orbè quaterni subi-
bant feretro, quoad ad ædem nostram ventum
est. Sacrum feretrum prosequebatur magi-

stra.

Aratus, atque vniuersa nobilitas cum sacibus
 accensis. Excipiebat infinita incondita turba
 multitudo, quę pietatis significatione reliquis
 nihil cedebat. Demum sacro capite antè aram
 maximam locato, hymnus Te Deum, lectissi-
 mi Symphoniaci decantarunt. Supplicationē
 solemnem Archidiaconi precatio clausit, qua
 sancti martyris auxilium implorabatur. Post
 meridiē refertissimo hominibus tēplo, ipsoq;
 vestibulo, Magister Humanitatis breue qui-
 dem, sed luculentum carmen in Martyrem di-
 xit; quod Concionatoris nostri sermo de cultu
 sacrarum reliquiarum excepit. Sermonem
 vesperę suauissima symphonia insignes secu-
 ita. Postridie manē sacrum, a prandio vespere-
 ras per cantus suauitas celebravit. Quo bi-
 duo tanti fuerunt ad eadem nostram ciuium
 concursus, vt opinio esset, tota vrbe neminem
 omnino domi remāsisse, qui ad id spectaculum
 venire potuisset. Et tempestas ipsa, aut potius
 Deus huic celebritati fauit, nam cum quoti-
 dianam penē imbres nos sollicitos haberēt, præ-
 stitutus supplicationi dies ita letus, et apri-
 cus extitit, vt vernus dies in media hyeme vi-
 deretur.

Collegium Perusinum.

Lætus hic annus fuit bona fruge multo-
 rum. Sodalitas vtraque B. Virginis vi-
 guit.

guit, ut cum maxime. Ac minor quidē duos Benedictinis, totidem Societati nostra dedit. Maior autem non solum nobilibus discipulis, sed etiam Doctoribus, Iurisconsultis, aliisque honestis ciuibus perutilis ad honestam, piamque vitam extitit, Et eorum pietas in aliorum salutem redundauit. Adolescens nobili loco natus in custodia asseruabatur, propterea quod capitalis facinoris particeps fuerat. Hic vnus e Sodalibus B. Mariæ oratione inductus, Patrē, qui Sodalitati præerat accersit, cuius opera tantum profecit, ut mortem, cuius antea nomen horrebat, uehementer expeteret. Itaque cum fortē vnum e nostris deinde conspexisset, ratus eum nuntium suæ mortis afferre, Si mihi moriendum est, inquit, nihil moror, dū liceat prius animi delicta confessione delere. Nec toto illo spatio, quod ante supplicium intercescit quicquā aliud egit, quam ut animum penitus expiaret. Denuntiata deinde morte in proximum diem, sustulit oculos, manusque in cælum, & gratijs Deo impensè actis, Sacerdotem nostrum, cui primum confessus erat, accersiri voluit: neq; eum passus est ab suo latere discedere, nisi rei diuinæ faciendæ gratia. Ipse autem reliquum illud vitæ spatium posuit in canendis Deo laudibus: gratijsque agendis, cum de cæteris diuinis beneficijs, tū præcipuè de suo supplicio, quod in maximi beneficij loco numerabat.

Proinde

Proinde supplicij socio, qui author sceleris fuerat, veniam petenti, quod causa illi calamitatis, & interitus fuisset, immo verò, inquit salutis, ac felicitatis. In spem enim venio fore, ut hæc mihi mors propediem æternam vitam pariat, ac beatam. Etenim cum multa & varia mihi mortis genera impenderent, quæ simul corporis, & animi interitum afferre possent, an non feliciter mecum actum putem, cui hic potissimum vitæ exitus obtigcrit ad salutem animi longè tutissimus? Hinc orationem ingressus de noxis supplicio libenter luendis, socium illum sceleris plane a morte abhorrentem, vehementer hortatus est, ut quando pro commisso scelere moriendum esset, lætus ac lubens moreretur. Tanta porrò existebat in hoc adolescente mortis cupiditas, tanta æternæ vitæ spes, fiduciaque diuinæ clementiæ, ut ipsemet interdum subuereretur; ne nimia quædã, ac vesana confidentia eum diuinæ fiduciæ specie falleret. Sic enim Sacerdotem affatus dicitur. Ego verò, mi Pater, tanta animi lætitia gestio, quanta nunquam antea in omni vita; metuo ne nimia sit, sed eam ego ut maximè velim, cohibere non possum. Quid multa? Supplicij horam differri egrè ferebat, & conquerebatur; obstupescantibus sodalibus mortis (sic enim Perusiæ appellantur) qui de more eum consolaturi, & ad supplicium deducturi conuenerant. Auxit idem deinde admirationem

C cum.

cunctæ ciuitati, cum non modò lætus, ac gestiens, sed identidem Deo gratias agens, ac veniam peccatorum petens graderetur ad mortem. Vbi verò ad carnificinam ventum est, ceruices securi fortiter præbuit, parique virtute, ac pietate in Deum ictum excepit. Omnino ita alacriter, pieque ab eo mors obita est, ut omnes vnum aliquem ex antiquis illis martyribus videre sibi viderentur. Ergo exaudita voces circumfusæ multitudinis, beatum illum, ac sanctum virum prædicantis, eiusque preces apud Deum exposcentis. Par fuit alterius exitus in causa non dispari. Miles quidam gloriosus ob certum facinus morti addictus custodiebatur in vinculis. Is cum suspendio damnatum se crederet, adeò abhorrebat a morte, ut nomen ipsum ferre non posset: cumque postularet, ut si moriendum sibi esset, certe securi feriretur; profitebatur se quiduis facturum, passurumque potius, quam ut suspendi pateretur. At confessionem vni ex nostris sacerdotibus facta, adeò eius conuersa mens est, ut sua sponte se coram omnibus nudaret, & publicè flagris cæderet omnibus qui aderant stupore attonitis, Deumque qui obstinata quoque pectora emollit, collaudantibus. Deinde verò ut ei nuntiatum est, non suspendio, sed securi moriendum, prædicare cepit, nullum esse tam turpe, & ignominiosum mortis genus, quod non sibi pro suis sceleribus, ac flagitijs deberetur:

tur:

zur: & simul orare institit ne primi sui illius
postulati ducerent rationem; se iam exploratū
habere, & quale supplicium meritus esset, &
quantum Deo Optimo; ac benignissimo paren-
ti deberet. Ad extremum cum ad supplicium
duceretur, tam effusa latitia exultans vadebat
ad mortem, vt eum magna populi sit admira-
tio, & misericordia consecuta. Multa eius-
modi commemorari possent, sed satis sit sele-
gisse pauca de multis. His rebus aded nostrorū
opera Pratori Urbis, & Iudici capitali
probata est, vt etiam si non desint alij viri bo-
ni, quorum institutum sit, iuuare eos, qui mor-
te mulctantur; tamen ad eam rem, nostri potis-
simum adhibeantur. quippe qui in miseris il-
lis, & afflictis ad spem salutis erigendis se ma-
gno cum fructu impendant. Porro ipse Urbis
Prator ita conciliatus est Societati, vt perse-
pē in nostro templo, Eucharistiam populo im-
pertierit; ac deinde consecratus Episcopus,
quoties sacrum fecit (fecit autem saepius)
nunquam nisi in nostra aede facere voluerit.

Adolescens quoque e prima nobilitate vna cū
alio contubernali studiorū socio apud nos pijs
commentationibus se se exercuit, nec sine fru-
ctu, & cum significatione propensa erga nos
voluntatis. Tanta porro est omnium de nostra
doctrina, prudentia, fide, opinio; vt non solum
mercatores, ac tabelliones, alijque cines, sed
etiam ex varijs religiosis familijs plurimi nos

de rebus ad vitæ officia pertinentibus consulant. Valuit etiam auctoritas nostrorum in multorum odijs, atque inimicitijs sedandis, quas graues contumeliæ, ac vulnera exacerbauerant, sed ea, ne longum faciam, silentio præteribo.

Collegium Florentinum.

Conciones in tēplo nostro habitæ sunt maxima lectissimorum hominum frequentia, pariterque ipsorū fructu, & subsidio pauperum. Ad quos subleuandos multa submissa à multis, ab alijs vinum, triticum ab alijs, ab alijs vestimēta, sepè etiam preciosa, vt eorum precio egentium inopia subleuaretur. Hæc omnia per certos homines pauperibus verecundis distributa. Quorum tanta vis fuit, vt singulis hebdomadis octogenorum numerum summam excederent. Supellex quoque templi multis, ac preciosis altarium, ac sacerdotum sacrificantium amiculis aucta. Mercatores duo prædiuites, ac principes ciuitatis, conscientia stimulis agitati res omnes ab se contractas literis mandarunt, sic animo parati, vt eorum iudicio starent, & perperam contractus rescinderent, malè parta restituerent. Cœnobium sacerarum Virginum, lapsa paulatim disciplina, iam inueteratis vitijs, ac discordijs laborabat. Quod nostri salutaribus monitis, ita instituerunt

runt

vunt, vt malis moribus, odiisque sublatis, disciplina reuocaretur ad pristinam seueritatē. Ea res aliorum Cœnobiorum Curatores excitauit ad vtendum opera nostrorum in extraordinarijs Virginum confessionibus: & simul magnam nobis conciliauit beneuolentiam ciuitatis, præcipuè verò eorum ciuium, qui cum illo cœnobio erant cognatione, ac propinquitate coniuncti. Tres ex veteribus nostris discipulis cum ex præscriptio B.N.P. Ignatijs pijs commentationibus operam dedissent, in pietatis studium toti incubuerunt, alijsque vt idē facerent, exemplo fuerunt. Præcipua vero eorum cura fuit, vt lubricam adolescentulorum etatem ab improborum consuetudine prohiberent, & in Christiana virtutis, ac pietatis viam inducerent. Horum duo religiosam vitā amplexi sunt, ex quibus alter diuitijs affluēs, cum propter infirmam valetudinē a nostra Societate exclusus esset, nō exiguæ pecuniæ subsidio suam erga nos beneuolētiam declarauit. Cuius quidam insanabili implicitus morbo, eō desperationis uenerat, vt statueret se e fenestra, aut in puteum præcipitare. Sed diuina uirtutis tactus, ad nos, vt cunque potuit, reptauit. Animo ritè expiato ad patientiæ studium, & spem salutis erectus, confessionis, & Eucharistiæ sacramenta frequentare instituit. In his solatium mali, ac remedium inuenit. Affines duq; controuersia super dote exorta, atracibus.

cibus contumelijs inter se contenderant, eorumq; alter in iurgio iurarat, nisi alter quod deberet, ad certum diem persolueret, necem se illi utique illaturum. Id cum rescisset vnus Sacerdos e nostris, facinus praeuertit, & debitore ad soluendum, quod deberet, adducto, pacem inter eos, ac benevolentiam confirmauit. Pecuniosi cuius filius ob cedem in ciuitate factam, exulabat, Patrique malum minitabatur, nisi eum restituendum curasset. At Sacerdotis nostri opera perfectum est, vt pacem cum occisi cognatis facta, Patri non difficile fuerit soluta pecunia reditum filij in patriam redimere. Ea res & Patri, & Filio saluti fuit. Vterque sacra confessione reconciliatus Deo, conciliatus nobis nostram ad eum frequentat cum familia vniuersa. Mulier, quae ex meretricio, uel in se Deo consecrarat, cum ex religiosa vita ad meretriciam redire studeret, ab vno e nostris sacerdotibus in veteri proposito confirmata est. Quoniam insignis planè, ac memorabilis diuina benignitas extitit in huius salute tuenda; operis pretium duco rem pluribus explicare. Haec quam dico mulier florente adhuc aetate, cum intrusa in cœnobium esset eorum opera, qui verebantur, ne suae familiae notam inureret, si ab vno eorum in matrimonium, vti moliebatur, duceretur; grauiamulta ab iisdem pertulit. Cognatus enim perditam amatoris (dum illa saeculum meditatatur)

ma-

maximum mulieri periculum creauit. Is rem odoratus, statuit eam, priusquam e cœnobio egrederetur de medio tollere. Aegrotabat tum forte mulier. Itaque bonus ille vir mercede perpulit, qui ægræ pro medicamento venenum deferret ementito medici nomine. Defert ille ad cœnobium mortiferam potionem, quam ægra mulier ex præscripto, scilicet, medici antè somnum hauriret. Sed cum ægrotæ ante id tempus nescio quid grauius accidisset: placuit mulieribus, quæ illi præsto erant, in posterum diem differre potionem. Mora salutis fuit. Postridie accedit ad egram de more medius, qui vt non datæ potionis præscriptæ causam accepit, negat ab se medicamentum vllum præscriptum, missum uè, & tamen id quidquid esset, afferri iubet. Quod diligenter contēplatus fatilè sensit, id non medicamentum esse, sed venenum. ita mulier illa præsentem pestem fraude patefacta, vitauit. Aliàs præsentius etiam periculum singulari Dei beneficio euasit. Missus deinde est ab eodem illo sicarius, qui incautam mulierem confoderet. A quo ad cœnoby ianuam euocata, dum se ad res quasdam capiendas inclinat, multis accipitur plagis. Et nefarius ille negotium confecisset, nisi contubernalium mulierum interkursu prohibitus esset. Ceterùm femina illa, cuius caput petebatur, aliquot alijs, quæ facinori interuenérat, faucijs relictis, profugit. Erat sica præ-

senti veneno illita. itaque ceterę mulieres, quamuis leui vulnere perstrictę, alia super aliam perierunt; vna illa, quę & plurimis, & grauisissimis plagis confossa erat, persanatis vulneribus, mortem euasit. adeo præsens Dei benignitas, ac tutela fuit. Nihil secius illa post tot, tantaq; diuinę beneuolentię indicia, paulatim Dei, suiq; propositi oblita, pristina vitę licentiam respicere cepit, & de cœnobio deserendo cogitare. Et quoniã pudicitia professio obstabat, subornauit, qui se eius virum esse simularet; negaretque illam se inuito consecrare corpus suum Deo potuisse. Is cum falsis testibus rem Episcopi Vicario probasset; effecerat, vt mulieri fieret exeundi potestas. Ecce tibi dum vesana mulier sarcinas colligit, repente graui occupatur morbo, qui tanquam dissuasor perniciosi consilij, eam in cœnobio retinuit vel inuitam. Ad extremum longa iam tabe confecta, Deum aliquando respexit, quem sacrilegi ultorem aperuisse oculos videbat. Ergo sepius expertę diuinę benignitatis memor salubriora consilia cepit, nostro sacerdote adiuuante eam in consilio suscepto confirmante. Veram fuisse penitentiam docuit euentus. Ex templo mulier, fraude sua sponte patefacta, Vicarij sententiam irritam fecit, ac ne qua deinde leuitas animum eius mutaret, publicis litteris, ac iureiurando suam fidem obstrinxit. Ad hæc splendidiore cultu, victu-
que

que, quo ad eam diē vsa erat, repudiato (nam cubicula sericis peristromatis, mensam argentea supellectile ornatam habuerat) communi cultu, victuque contenta fuit. Et Deus, ne qua deinde res eius constantiam attentaret, insanabili eam morbo constrinxit, atque in san-ctæ vitæ proposito stabiliiuit. Ita illa malo do-cta tandem magna dedit documenta virtutis, ac patientiæ suæ, vt faciliè intelligas sepe-mero morbum insanabilem vinculum esse di- uinæ amicitia, & pignus ac segetem gloriæ sempiternæ.

Collegium Senense.

Hoc anno Senis vehementer, & exagita-
ta est Societas, & adiuta. Quidam leue
offensione adductus falsis criminibus ad ius
diuionis pertinentibus nostros apud Magnū
Hetrurię Ducem onerauerat, maximamque
in inuidiam adduxerat. Summo in discrimine
versabamur Principe infenso; cum Deus pro
sua bonitate nostram innocentiam declarauit.
Primores Ciuitatis nostram causam suscepe-
runt, egeruntque apud Principem diligenter.
Ita atrociam illa crimina diluta, Principi suspi-
cio omnis exempta, Societatis nomen illustra-
tum. Constātia Piccolhominea femina lectis-
sima, Dux Amalfetana mille aureos Senensi
Collegio legauit, quanquam certis de causis
ea sum-

ea sum-

ea summa ad trecentos quinquaginta, hoc est ferme ad tertias redacta est. Nec aliorum ciuium in Collegio subleuando benignitas desiderata est, vt in tanta caritate annonę nihil admodum aris alieni contractum sit. Templi tabula egregiē picta, multis ac varijs altariū vestibis adornatum. Nec sacris concionibus modò, & exercitatione catechismi, sed etiam explicatione officiorum recens inducta; longè plus solito frequentatum. Vinctos non solum vsitatis officijs, sed etiam corrogata stipe nostri subleuarunt. Sacrarum Virginum Cœnobium audiendis interdum confessionibus, tū etiam pijs sermonibus ad pietatis studium excitarunt. Primariorum Ciuium grauer inter se disidentium, pacem a multis frustra tentatam, Deo bene iuuante confecerunt. Excursum etiam est in Castella huius diœcesis in montibus sita, vbi Sacerdos vnus e nostris cū socio sermonibus habendis, confessionibus audiendis, Christiana doctrina tradenda, incolas, accolasque excoluit maximo fructu. Inimicos aliquot ad pacem, & amicitiam reuocauit; effecitque vt (quod nunquam antea illis locis visum erat) omnes ad vnum per Feras Paschatis, Sacrae confessionis, & Eucharistia sacramentis vterentur. Alter sermone ad populum de Virginitatis laudibus habito, adeò plerasque virgines permouit, vt viginti numero puella iam nubiles eodem tempore

palam

palam in templo ante aram virginitatem dicauerint Deo, summa omnium admiratione, ac letitia. Ex hoc numero vna fuit forma, ac diuitijs longè præstans, & iam primario illis locis viro desponsa, nuptijs quidem de more in templo denunciatis. Hæc cum ad aram accederet nomen datura, fortè in socerum incidit, quem appellans, ego quoque, inquit, tua bona cum venia Deo virginitatem dicabo meam. iamdiu hoc mihi deliberatum, & constitutum est. Stupere ille, & hæere primò; denique vrgenti puellæ respondit; per se quidem licere illi facere, quod vellet. Huius exemplum Soror pari specie virgo secuta: ac deinceps aliæ; quarum vna etsi vnica domi suæ, patruo denique expugnato, voti compos est facta. Ita ex vno Castello plurimæ vno tempore Virgines celesti sponso nupserunt.

Collegium Montis Sancti.

Pro exiguo nostrorum numero fructus satis magnus fuit. Duo præcipuè perditæ nequitie homines nostris authoribus ad bonam frugem se receperunt. Quidam à puero ex impudicorum librorum lectione deprauatus voluptati se totum, ac flagitijs dederat. Huic in tenebris ruenti ira celestis numinis viam salutis ostendit. Cum varijs casibus a Deo castigatus, perseveraret in errore, deniq;

male

malo demoni ita permissus est, ut eum dor-
 mientem de nocte strangulare conaretur. Ita-
 que ille Diabolo urgente, Deum respicere ali-
 quando cepit; & inuocato salutari I E S U no-
 mine, periculum in presentia vitauit, atq; in
 posterum salutis presidium inuenit. Nam ut
 eum suffocaturus quotidie sub noctem illa bel-
 lua inuadebat, semper eodem I E S U nomine fu-
 gabatur. Dedit vexatio intellectum. Tandem
 homo ad se redijt, & vitam penitus mutauit.
 Ex eo enim honestum, piumpq; vite genus in-
 stituit, suas fortunas, quas in delicias confer-
 re consueuerat, egentibus dispertire decreuit.
 Mulieri malus demon pulcherrimi hominis
 specie se ostendebat, seque Christum Iesum
 esse simulans varias preces, constendiq;
 rationem (bonus videlicet innocentia Magi-
 ster) eam docebat. Ratio autem hac erat, ut
 peccata nemini preterquam sibi, eaque gene-
 ratim confiteretur. Hac igitur a nobilibus fe-
 minis eius familiaribus ad Concionatorem no-
 strum adducta, rem illi omnem aperuit. Sensit
 illico Pater fraudem communis hostis, sed non
 æquè facile mulieri eripuit errorem. Quippe
 Pseudochristus ille vera falsis miscendo fidem
 ei fecerat; eiusque animum rectè factorū spe-
 cie, quasi prestigijs quibusdam tenebat obstri-
 ctum. Nam & de cognatorum, notorumque
 animis in Purgatorio cruciatis multa miserè
 illi commemorabat, & eam ad paupertatem
 colen-

colendam, ad pœnitentiã, Deique ultoris iram mortalibus denunciandam inuitabat. Verùm Patris nostri admonitione, minisque celestibus victa tandem errore deposito redijt in viã. Alia porrò mulier adeò exagitabatur a Satana, vt planè insaniret. Nolebat esse apud virum, a quo perhumaniter tractabatur: a sacramentorum vsu penitus abhorrebat; aliaq; multa dabat indicia insanix suæ. Hæc nostri Sacerdotis oratione adducta reuertit ad sanitatem. Iamque sacramentis confessionis & Eucharistiæ frequenter vtitur, & cum viro ac domesticis concordissimè viuit.

PROVINCIA NEAPOLITANA.

VERVNT omnino in Provincia Neapolitana socij trecēti sexaginta quatuor. In Domino Professa duo, & sexaginta. In Collegio Neapolitano centiæ & octo. In Demo Probationis vndequinquaginta. In Nolano Collegio sex & viginti, In Catacensi duodeviginti, Totidem in Consentino, Itemque in Barolitano. Vno plus in Aleatino, In Barenfi, & Salernitano quinideni. In Theatino domicilio quatuor. Aggregarunt se So-